

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Відділ мовно-літературної та мистецької освіти
Завдання з української мови та літератури
II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
2023/2024 навчальний рік
8 клас

1. Ганс Кристіан Андерсен писав: *«Подорожувати — значить жити»*. А наші сучасники нерідко надають перевагу онлайн-екскурсіям.

Напиши твір-роздум (обсяг – 100-120 слів), висловивши свою думку з приводу того, яка мандрівка є для тебе привабливішою — віртуальна чи реальна. Свою позицію аргументуй. Придумай твору заголовок.

(24 бали: 12 балів за зміст; 12 балів за мовне оформлення відповідно до норм оцінювання творчих робіт)

2. Виконай синтаксичний розбір речення (дай загальну характеристику речення (8 балів), підкресли члени речення (8 балів), надпиши над ними, якими частинами мови виражені (8 балів)).

Кому ж ви служите, приручені антеї, відірвані від матері-землі? (В. Симоненко)

(24 бали. За будь-яку помилку знімається 1 бал у межах кожної з трьох категорій)

3. Дай відповіді на запитання (за кожну відповідь до 4 балів; оцінюються зміст відповіді - 3 бали та мовне оформлення - 1 бал (у разі наявності будь-яких помилок в оформленні відповіді цей бал знімається)).

- 1) *Визнач жанр, ідею твору «Чи не той то хміль».*
- 2) *Затиши ознаки фольклорних творів.*
- 3) *Визнач жанр, актуальність твору «Маруся Богуславка».*
- 4) *Назви три риси характеру Бертольда з «Давньої казки» Лесі Українки.*
- 5) *Визнач тему поезії Лесі Українки «Хотіла б я піснею стати...».*
- 6) *У чому автобіографічність роздумів Т. Г. Шевченка в поезії «Мені однаково, чи буду...»?*

(24 бали)

4. Виконай ідейно-художній аналіз поезії Володимира Сосюри «Сном блакитним заснули поля...»: укажи тему, ідею, художні образи, зображувально-виражальні засоби, віршовий розмір, вид рим та римування).

Напиши, яке враження справив твір на тебе? Які почуття, думки, спогади викликав?

Сном блакитним заснули поля,
і долини, і гори, й діброви.
Одягла білу шубу земля,
білу шубу зимову.

Одлетіли давно журавлі
у південні країни з журбою,
і заснуло зерно у землі,
щоб проснутись весною,

коли очі розкриють поля,
затремтять і тополі, і клени,
й скине білу шубу земля
і одягне зелену.

(28 балів: тема – 2 бали, ідея – 2 бали, художні образи – 6 балів; зображувально-виражальні засоби – 6 балів, віршовий розмір – 2 бали, вид рим та римування – 2 бали, власні враження від твору – 8 балів).

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Відділ мовно-літературної та мистецької освіти
Завдання з української мови та літератури
II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
2023/2024 навчальний рік
9 клас

1. Григор Тютюнник казав: «*Образ притаманна слабким*». Однак, на думку багатьох, деякі речі не можна вибачити.

Напиши твір-есе (обсяг – 110-130 слів), висловивши свою думку з приводу того, чи є місце в житті образі. Придумай твору заголовок.

(24 бали: 12 балів за зміст; 12 балів за мовне оформлення відповідно до норм оцінювання творчих робіт)

2. Виконай синтаксичний розбір речення (дай загальну характеристику речення (8 балів), підкресли члени речення (8 балів), надпиши над ними, якими частинами мови виражені (8 балів)).

Місяць, підводячись угору, пірнає в загустілу хмару, так що видніється лише срібний край. (М. Стельмах)

(24 бали. За будь-яку помилку знімається 1 бал у межах кожної з трьох категорій)

3. Дай відповіді на запитання (за кожну відповідь до 4 балів; оцінюються зміст відповіді - 3 бали та мовне оформлення - 1 бал (у разі наявності будь-яких помилок в оформленні відповіді цей бал знімається)).

- 1) Визнач жанр твору «Цвіте терен, цвіте терен...» та художній засіб у його назві.
- 2) Запиши три ознаки твору «Ой летіла стріла», які доводять, що він є баладою.
- 3) Назви найдавніші рукописні книги Київської Русі.
- 4) Які три біблійні легенди або притчі ти знаєш?
- 5) Охарактеризуйте композицію «Слова о полку Ігоревім».
- 6) Запиши у вигляді плану 6 проблем, які порушує І. Котляревський у поемі «Енеїда».

(24 бали)

4. Виконай ідейно-художній аналіз поезії Бориса Грінченка «Надія»: укажи тему, ідею, художні образи, зображувально-виражальні засоби, віршовий розмір, вид рим та римування).

Напиши, яке враження справив твір на тебе? Які почуття, думки, спогади викликав?

Зів'яла вже та квітка запашна,
Її нема — сама суха стеблина...
А як цвіла, лишаячи, вона,
Аж кращою ставала вся долина!..
Тепер лука порожня і сумна:
Вона була її краса єдина...

Надія-квіт умерла, одцвіла,
її нема — вмирають поривання...
Була вона — душа тоді жила,
Жили у ній високі почування:
Вона душі теплом святим була...
Тепер там ніч, холодне нудьгування...

(28 балів: тема – 2 бали, ідея – 2 бали, художні образи – 6 балів; зображувально-виражальні засоби – 6 балів, віршовий розмір – 2 бали, вид рим та римування – 2 бали, власні враження від твору – 8 балів).

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Відділ мовно-літературної та мистецької освіти
Завдання з української мови та літератури
II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
2023/2024 навчальний рік
10 клас

1. Ілон Маск в інтерв'ю для одного документального фільму казав: *«Цілком очевидно, що ми швидко рухаємося до появи цифрового суперінтелекту, який перевершить будь-яку людину»*. Однак чи спроможне наше суспільство розумно та обережно використовувати штучний інтелект?

Напиши твір-роздум (обсяг – 120-150 слів), висловивши свою думку з приводу того, чи доброю зброєю є штучний інтелект у руках сучасників. Придумай твору заголовок.

(24 бали: 12 балів за зміст; 12 балів за мовне оформлення відповідно до норм оцінювання творчих робіт)

2. Виконай синтаксичний розбір речення (дай загальну характеристику речення (8 балів), підкресли члени речення (8 балів), надпиши над ними, якими частинами мови виражені (8 балів)).

Зелений лист проти вогню був ніби обмочений в густу запечену кров; жовте листя стало рожевим, неначе хто його облив вишневим соком. (І. Нечуй-Левицький)

(24 бали. За будь-яку помилку знімається 1 бал у межах кожної з трьох категорій)

3. Дай відповіді на запитання (за кожну відповідь до 4 балів; оцінюються зміст відповіді - 3 бали та мовне оформлення - 1 бал (у разі наявності будь-яких помилок в оформленні відповіді цей бал знімається)).

- 1) Кого й чому І. Франко назвав «колосальним всеобіймаючим оком України»?
- 2) Які засоби змалювання комічного використовує І. Нечуй-Левицький у повісті «Кайдашева сім'я»?
- 3) Визнач жанр твору Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?». Обґрунтуй жанрову приналежність.
- 4) Назви три риси характеру Максима Гудзя з твору Панаса Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».
- 5) Визнач три проблеми українського театру XIX століття.
- 6) Згадай одну пісню на слова Івана Франка. Визнач її тему, ідею.

(24 бали)

4. Виконай ідейно-художній аналіз поезії Івана Франка «Нехай і так, що згину я...»: укажи тему, ідею, художні образи, зображувально-виражальні засоби, віршовий розмір, вид рим та римування).

Напиши, яке враження справив твір на тебе? Які почуття, думки, спогади викликав?

Нехай і так, що згину я,
Забутий десь під тином,
Що всі мої думки, діла
Сліду не лишать, мов та мла
На небі синім!
Нехай і так! Я радо йду
На чесне, праве діло!
За нього радо в горі вмеру
І аж до гробу додержу
Свій прапор ціло.

(28 балів: тема – 2 бали, ідея – 2 бали, художні образи – 6 балів; зображувально-виражальні засоби – 6 балів, віршовий розмір – 2 бали, вид рим та римування – 2 бали, власні враження від твору – 8 балів).

Донецький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти
Відділ мовно-літературної та мистецької освіти
Завдання з української мови та літератури
II етапу
Всеукраїнської учнівської олімпіади
2023/2024 навчальний рік
11 клас

1. Канадський психолог Альберт Бандура стверджує потужний вплив агресивної медіапродукції (фільмів, комп'ютерних ігор, відеороликів) на формування та закріплення агресивної поведінки у дітей, підлітків та дорослих.

Напиши твір-есе (обсяг – 130-160 слів), висловивши свою думку з приводу того, чи потрібна сучасному медіаринку цензура. Свою позицію аргументуй. Придумай твору заголовок.

(24 бали: 12 балів за зміст; 12 балів за мовне оформлення відповідно до норм оцінювання творчих робіт)

2. Виконай синтаксичний розбір речення (дай загальну характеристику речення (8 балів), підкресли члени речення (8 балів), надпиши над ними, якими частинами мови виражені (8 балів)).

У цьому немає нічого дивного: повертаючи до молодих років, і сам стаєш ніби молодший, серце мусить більше працювати, а воно ж — стара калоша. (Ю. Яновський)

(24 бали. За будь-яку помилку знімається 1 бал у межах кожної з трьох категорій)

3. Дай відповіді на запитання (за кожну відповідь до 4 балів; оцінюються зміст відповіді - 3 бали та мовне оформлення - 1 бал (у разі наявності будь-яких помилок в оформленні відповіді цей бал знімається)).

- 1) Поясни поняття «розстріляне відродження». Назви трьох представників.
- 2) Охарактеризуй футуризм як літературну течію. Назви 1-2 представників футуризму.
- 3) Визнач тему та ідею вірша Павла Тичини «Арфами, арфами...».
- 4) Склади план характеристики «Я» з новели Миколи Хвильового «Я (Романтика)».
- 5) Визнач жанр поезії Максима Рильського «У теплі дні збирання винограду». У чому філософічність твору?
- 6) Запиши у вигляді плану 6 проблем, які порушує Ю. Яновський у романі «Майстер корабля».

(24 бали)

4. Виконай ідейно-художній аналіз поезії Михайля Семенка «Зима»: укажи тему, ідею, художні образи, зображувально-виражальні засоби, віршовий розмір, вид рим та римування).

Напиши, яке враження справив твір на тебе? Які почуття, думки, спогади викликав?

Сніг спадає і скрізь так біло
Ніби тіло
Лебідки білосніжної
Прозорий вітер з біловіт
На цілий світ
Скидає плями дивовижні.

Усе іскриться все кружляє
І ясно сяє
Блакитним вихором в душі
І сипле порох з неба зорями
Морозами
Шумлять крижані комиші.

(28 балів: тема – 2 бали, ідея – 2 бали, художні образи – 6 балів; зображувально-виражальні засоби – 6 балів, віршовий розмір – 2 бали, вид рим та римування – 2 бали, власні враження від твору – 8 балів).